

# Klager fra Præsterne i Arts Herred over Kirkernes Brøstfældighed omkring Aar 1664

Ved Pastor emer. Erh. Qvistgaard.

---

»Brøstfældige Kirker« er desværre Ord, vi ofte støder paa i de gamle Dokumenter paa vore Arkiver, og de fandtes for 2 a 300 Aar siden rundt om i Landet, særlig dog i de fattige vestjyske Egne, men ogsaa i Fyn fandtes de og ogsaa, som herefter fortalt, paa Sjælland, og det var ikke alene Kirkerne selv, som var saa fattige, at der ofte under Stolene ingen Sten var lagt, saa at Menigheden maatte falde paa Knæ i den sorte Muld og Sand, og i en Kirke fandtes kun en uanstændig Kalk af Bly, men ogsaa Kirkegaardene var ofte saa forsømte, at Svinene kunde gaa derind gennem de nedfaldne Stendiger og omrode og nedtræde de dødes Grave; intet Under derfor, at Kirkernes Tilstand ved Syn over dem ofte sagdes at se værre ud end mangan Oxen-Stald. Denne Kirkernes Brøstfældighed skyldtes dels Menighedernes Fattigdom efter Krigene, saa de ikke kunde svare Tienden, dels Vanrøgt fra de høje Herrer, som ejede Kirkerne, saa at baade Menighederne og Præsterne atter og atter klagede derover baade til Biskopperne og selv til Kongen. I Betragtning af, hvor velholdte vore Landsbykirker nu er, kan det være godt at drage en Sammenligning med Fortidens brøstfældige Kirker.

Den hellige Gud liuse sin Velsignelse ofver Eders Eminentz och Eder udi al Ønskelig Velstand ophold!

Høy-Ærværdige Hr. Erche Biskop, vi nødis til for Eders E. Ydmygeligst at andrage vore Kierkers Slette Tilstand och store Brøstfældighed paa tag, Mure oc Vinduer, saasom det afsigt paa Kierkernes Brøstfældighed her udi Herredet gjort er, vidtløfftelig forklarer, at en Deel af Præsterne kand neppelig blotte sig for Regn i Prædikestolen, naar de deris Embede forretter. Ja en Deel af Kierkerne ere, foruden forberørte Brøstfældighed, endogsaa geraaden i stor Vidtløftighed och Gield. Derimod ere Bønderne, som skulle giffue tiende til Kierkerne, forarmede och en Deel Gaarde afbrutte, saa der aff Kierkerns tiende ichun suaris ringe hielp til Kierkernes Reparation, saa snart kand formodis och imidlertid, hvis der iche betimeligen herpaa vorder Raadet boed kunde Kierkerne Slet forfalde och blifve øde. Huorfor indfalder til E. Eminentz voris ydmyge Ansøgning och Suplication, I vilde være vore Kierker befordelig oc behjelpelig at den Beholdning de hafver hos Velb. Sl. Hr. Hans Lindenows Arfuinger maatte blifve til vore Kierker med det forderligste erlagt oc paa deris Høyst-fornødne Reparation anvendt. Saadan høje Velgering som E. Eminentz de nødlidende og brøstfældige Kierker herudi Beviser vil den naadefulde Gud E. Eminentz rundeligen vederlægge oc vi med daglig Bønner Herren inderlig anmode om E. Eminentzes languarige Sundhed oc glædelige Velstand.

d. 17. Febr. 1662. E. Eminentzis plictuillige tienere, Sognepræster udi Artsherredt.

---

Den Høyestis beskiermelse ønsker vi ofver Eders Høy-ærværdighed med aandelig och legemlig mangfoldig Velsignelse af Gud vor Fader och den Herre Jesu Christo. Dernest ere vi undertegnede uværdige Præster i Arts Herrit paa Callundborg læn høyligen foraarsagede paa det

underdanigste att andrage for Eders Eminentz vore Kierkers store Brøstfældighed paa Mure, Tag, Hvelvinger och andet att det nu regner ned i Kierkerne paa os, folckit ved Regn uddriffues aff Stolene och vi hindris derved i voris Gudstjeneste. Nu har vi den gode forhobning Eders Eminentz denne vor Sag til det bedste beforder for os att intercedere hos Hans kgl. May. vor allernaadigste Herre och Konge der maatte naadigsk bevilges noget af den beholdning voris Kierker hafde hos sal. Hr. Hans Lindenow vor forrige Lensmand hans Arvinger att fordre til Kierkernes fornødne Reparation, anseendis hvis Kierkerne tilforn kunde hafue i forraad er forlaarit ved Kierkeværgerne som aff fienderne bleff ruineret och forjagit och dend liden aarlig indkomst Kierkerne nu kand niude aff de forarmede Sognemænd til Tiende och aff sine egne øde Jorder, hvis Gaarde ere gandske afbrutte, til Landgilde kand næppelig tilstrække til den ordinaria aarlige udgift och kand saa intit deraf beholdis til Kierkernis fornødne remedia, mens vi med Væmodighed maa see att Guds Huse forfalde och bliffuer jo mere och mere øde. Dette hafuer vi for Eder Høy-Ærværdige Hr. Erche Biskop att beklage forhaabendis eders Fromhed for Guds ævig skyld voris fattige Kierker vorder beforderlig. Sligt vil vi i voris daglige Bønner till Gud i Himlen ihukomme hjertelig ønskendis den Almægtige gode Gud Eders Høyærværdighed til sit egit helligste nafns Ære och Menighedens gaffn och gode længe naadelig vilde bevare.

Skreffuit i vor Convent Kircke Tømmerup d. 8. Marts An. 1664.

---